

зрения редакционно-издательского и полиграфического процессов. К ним относятся: технические параметры (формат, объем, принадлежность к серии, наличие рисунков, их характер и приблизительное количество), вспомогательные материалы (приложения, вступительная статья, благодарности), их расположение относительно основного текста, красочность, тип обложки (переплет, брошюра), бумага.

Книга «Память» Бешенковичского района входит в состав серии «Память». Формат книги — 60×90 1/16, объем — 423 с., в книге около 450 черно-белых иллюстраций, присутствуют 3 цветные наклейки (не подписано, что на них изображено). Вступительная статья предшествует основному тексту. Во вступительной статье рассказывается, на основе чего создана книга, какую информацию можно найти, выражаются благодарности организациям и лицам, оказавшим содействие в подготовке издания. В конце книги находится содержание, перечисляются люди, принявшие участие в поиске материалов для издания. Красочность — в одну краску. Тип обложки — переплет. Бумага — печатная № 1. Печать — офсетная.

Формат книги удобен для чтения и поиска информации, имеется большое количество иллюстраций (изображены известные люди и места района), что придает наглядность материалу. Модель книги «Память» соответствует модели энциклопедического издания. Книга предназначена для выборочного чтения.

VIII. ІСТОРІЯ ДРУКАРСТВА

УДК 655.05:655.3.066

© **Наталія Замараєва**, студентка 2-го курсу, ВПІ КПІ ім. Ігоря Сікорського, м. Київ, Україна, 2020 р.

Науковий керівник: О. В. Зоренко, канд. техн. наук, доц., ВПІ КПІ ім. Ігоря Сікорського

ЗОШИТ: ВІД СТІН ПЕЧЕР ДО ПАПЕРОВИХ АРКУШІВ

The article is devoted to the history and development of textbooks. Production of paper and stationary goods are analyzed.

На сьогодні ринок паперово-білових товарів в Україні постійно розвивається, зокрема набуло стрімкого розвитку виробництво шкільних зошитів [1]. Завдяки різноманіттю матеріалів для виготовлення, засобів оформлення та підвищенню якості товарів, ринок шкільних канцтоварів став стабільним та достатньо конкурентним. За останніми даними асоціації «УкрПапір» [2], за січень українські виробники випустили 12,2 млн зошитів, що на 13 % перевищує минулорічний показник. Шкільні зошити вже давно стали необхідним і звичним знаряддям для навчання, проте цей носій інформації не завжди мав сучасний паперовий вигляд та форму [3].

Історія розвитку зошиту починається ще з часів, коли для збереження інформації використовували стіни печер. Більше, ніж п'ять тисяч років тому з'явилась писемність на глині. На півдні Європи для письма набули широкого використання керамічні черепки та кістяні таблиці. Починаючи з сьомого століття до н. е. європейці почали записувати тексти на дерев'яних дощочках, що були вкриті шаром воску. На початку третього тисячоліття до н. е. в Єгипті набуло поширення виготовлення паперу із високої трав'янистої рослини — папірусу. У Новгородській

державі як сировину використовували берест, берестяні дощечки та грамоти, що були легкими в застосуванні та відносно дешевими. Пізніше для дитячого письма почали виготовляти аспідні дощечки в дерев'яній рамці. Літери виводили грифелем, за необхідності витирали написане ганчіркою. Винахідником паперу, що є найбільш наближеним до сьогодишнього вигляду, вважають китайського чиновника Цай Луня. Технологія, яку за переказами винахідник запозичив у паперових ос, була використана в Китаї для виробництва паперу від 105 року н.е. Отож на зміну восковим та грифельним дощечкам прийшли паперові зошити. Конструкція паперового носія інформації представляла собою складені вчетверо аркуші та обкладинку.

У наш час шкільні зошити мають набагато більшу кількість сторінок, а способи скріплення більш надійні: на скобу, на спіралі, склеювання чи зшивання.

Література

1. О. М. Величко. Сучасні тенденції виробництва білових товарів / О. М. Величко, Л. О. Манілюк // Технологія і техніка друкарства: збірник наукових праць. Київ: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського». 2008. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/5927/1/03_velychko_o_m_modern_lines.pdf.

2. М. С. Кадиляк. Тенденції виготовлення та товарознавчі особливості зошитів на українському ринку / М. С. Кадиляк, Т. Б. Шира, Т. І. Микитин. // Поліграфічне матеріалознавство та товарознавство. Львів: УАД. 2012. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://pvs.uad.lviv.ua/static/media/3-59/18.pdf>.

3. Асоціація «УкрПапір». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrpapir.org/>.

УДК 655.11(477)

© **Дар'я Шевченко**, студентка 2-го курсу, ВПІ КПІ ім. Ігоря Сікорського, м. Київ, Україна, 2020 р.
Науковий керівник: К. О. Чепурна, канд. техн. наук, доц., ВПІ КПІ ім. Ігоря Сікорського

СЕКРЕТ КИЇВСЬКОГО ДРУКАРЯ СТЕФАНА КУЛЬЖЕНКА

It was examined why Stefan Kulzhenko was able to succeed in printing in the late nineteenth and early twentieth centuries.

Кінець XIX століття–початок XX століття — це період бурхливих змін у суспільстві та винаходів. Використання парових двигунів, винахід рядковідливної складальної машини (лінотипу) та фотографії, сприяє стрімкому розвитку друкарської справи. У цей час з'являється він — Стефан Кульженко, власник сучасної київської друкарні того часу, що випускала більшу частину якісної поліграфічної продукції на території України. Значна кількість видань, які були виготовлені в його друкарні, стали шедеврами друкарського мистецтва та отримували нагороди на галузевих виставках того часу. Загалом кількість видань друкарні С. Кульженка нараховує понад тисячу найменувань; найвідоміші «Альбом художника Саврасова», «Виставка 1896 года», «Казки Андерсена», перекладені М. Старицьким та ілюстровані українським художником О. Мурашко, твори Т. Шевченка.

Проте слід зазначити, що шлях С. Кульженка до своєї друкарні не був легким, але його наполегливість, допитливість і завзяття взяли своє. Почавши як учень ремісника, переходячи друкарем з однієї друкарні до іншої, він зміг відкрити власне підприємство. Наприкінці його діяльності (хвороба відібрала друкаря у 1906 році) у його друкарні працювало 300 чоловік.

У чому ж полягав секрет майстра? Прискіпливість до своєї праці та жага до пізнання нових технологій. Його друкарня була оснащена найсучаснішим устаткуванням

